

VVSG spelborden duurzame ontwikkelingsdoelstellingen – handleiding

Hoe kan ik mijn collega's overtuigen van het belang van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)? Hoe kan ik de verschillende diensten binnen het gemeentebestuur bereiken en hoe kan ik hen aantonen dat hun werk al gelinkt is aan de SDG's? Hoe kunnen we bijkomende acties bepalen en prioriteiten stellen voor de toekomst?

Ben je een SDG-trekker binnen je gemeente, dan heb je je deze vragen zeker al gesteld. De VVSG SDG-spelborden kunnen hier een antwoord op bieden. We leggen je stap voor stap uit hoe je deze spelborden gebruikt binnen je gemeentebestuur.

Spelbord kernthema

Elk diensthoofd organiseert binnen zijn/haar dienst een SDG-workshop van 1u à 1,5u. Gebruik hiervoor het [spelbord met het kernthema](#) en plaats je dienst in de kern van de cirkel. Idealiter doe je de oefening als één groep.

Je kan eerst een introductie geven op de SDG's. Gebruik daarnaast het VVSG-overzicht van de 17 SDG's als de groep weinig vertrouwd is met de inhoud van elke doelstelling (deze vind je onderaan dit document).

OPMERKING CIRKELOEFENING EN OMGEVINGSANALYSE:

Je kan ook in het kader van de [omgevingsanalyse](#) deze cirkeloefening gebruiken. In dat opzicht is het doel om de bestaande acties, projecten en gegevens van bijvoorbeeld elke gemeentelijke dienst te linken aan de SDG's. Stap 1 zoals hieronder beschreven is dan ook de focus. Neem hiervoor voldoende tijd, minstens een uur. Indien gewenst, bijvoorbeeld als er een administratief memorandum wordt opgesteld in de gemeente, kan je ook stap 2 en stap 3 doen waarbij je nadenkt over bijkomstige en toekomstige acties.

Stap 1: Brainstormen over acties en activiteiten die je dienst reeds ondernomen heeft/onderneemt (ongeveer 20 minuten)

Plaats je dienst in de kern van de cirkel. Ga na welke beleidsplannen en acties van je dienst gekoppeld kunnen worden aan elk van de SDG's.

Noteer één beleidsplan/actie per post-it. Kleef de post-it bij de bijhorende SDG.

Opmerking: Houd er rekening mee dat de SDG's onderling verbonden zijn. Een actie of doelstelling kan bijgevolg een link hebben met meerdere SDG's en hoort niet altijd in één hokje thuis.

Optioneel: Je kan in je groep bepalen welke van de aangegeven acties het meest bijdragen aan een duurzame samenleving. Dit kan een betere indruk geven van de SDG's waaraan je dienst reeds goed werkt. Hiervoor kan je gekleurde stippen gebruiken.

Stap 2: Brainstormen over bijkomende acties in de huidige beleidsperiode (ongeveer 20 minuten)

Je denkt na wat je als dienst binnen de huidige beleidsperiode nog meer kan doen om bij te dragen tot elke SDG. Dit kan gaan om zowel het versterken van huidige acties als om het nemen van nieuwe acties, alsook om grote en kleine ingrepen. Denk zeker aan de SDG's waarop je dienst momenteel nog weinig of niet inzet.

Noteer één actie per post-it. Gebruik hiervoor een ander kleur post-it dan in stap 1. Kleef de post-it bij de bijhorende SDG.

Optioneel: Je kan in je groep een aantal prioriteiten bepalen voor de huidige beleidsperiode. Je kan hiervoor gekleurde stippen gebruiken. Je kan deze prioriteiten in groep bepalen, of je kan individueel een drietal acties uitkiezen.

Stap 3: Brainstormen over prioriteiten voor de toekomstige beleidsperiode (2020-2025) (ongeveer 20 minuten)

Je denkt na over welke prioriteiten je dienst wil stellen voor de toekomstige beleidsperiode om zo nog sterker bij te dragen aan de realisatie van de SDG's. Noteer één prioriteit per post-it. Gebruik hiervoor een ander kleur post-it dan in stap 1 en stap 2. Kleef de post-it bij de bijhorende SDG.

Optioneel: Je kan een aantal kernprioriteiten bepalen voor de toekomstige beleidsperiode. Je kan hiervoor gekleurde stippen gebruiken. Je kan deze kernprioriteiten in groep bepalen, of je kan individueel een drietal acties uitkiezen.

Spelbord 3 niveaus (intern, lokaal, mondiaal)

Breng de diensthoofden samen (betrek ook het OCMW) in een workshop van 1u à 1,5u. Indien zij nog niet (allemaal) op de hoogte zijn van de SDG's, geef hierop dan eerst een korte introductie. Hiervoor kan je de [powerpoint](#) van VVSG gebruiken.

Bij voorkeur doe je de oefening met een 5 à 10-tal personen per [spelbord](#).

Tip: Gebruik het VVSG-overzicht van de 17 SDG's als de groep weinig vertrouwd is met de inhoud van elke doelstelling (deze vind je onderaan dit document).

OPMERKING CIRKELOEFENING EN OMGEVINGSANALYSE:

Je kan ook in het kader van de [omgevingsanalyse](#) deze cirkeloefening gebruiken. In dat opzicht is het doel om de bestaande acties, projecten en gegevens van bijvoorbeeld elke gemeentelijke dienst te linken aan de SDG's. Stap 1 zoals hieronder beschreven is dan ook de focus. Neem hiervoor voldoende tijd, minstens een uur. Indien gewenst, bijvoorbeeld als er een administratief memorandum wordt opgesteld in de gemeente, kan je ook stap 2 en stap 3 doen waarbij je nadenkt over toekomstige en toekomstige acties.

Stap 1: Brainstormen over acties en activiteiten die je gemeente reeds ondernomen heeft/onderneemt (ongeveer 20 minuten)

Plaats je gemeente in de kern van de cirkel. Ga na welke beleidsplannen en acties van je gemeente gekoppeld kunnen worden aan elk van de SDG's. Dit doe je op drie niveaus:

1. Intern binnen je gemeentebestuur - Denk bijvoorbeeld aan acties voor het personeel, de gemeentelijke gebouwen en interne procedures zoals aankoopbeleid.
2. Lokaal naar de bevolking toe
3. Mondiaal – Dit heeft betrekking op directe internationale samenwerking (zoals via een stedenband), maar ook op participatie in Europese en internationale projecten en op de gemeentelijke werking naar bijvoorbeeld 4de pijlers toe.

Noteer één beleidsplan/actie per post-it. Kleef de post-it bij de bijhorende SDG in het bijhorende niveau.

Opmerking: Houd er rekening mee dat de SDG's onderling verbonden zijn. Een actie of doelstelling kan bijgevolg een link hebben met meerdere SDG's en hoort niet altijd in één hokje thuis.

Optioneel: Je kan in je groep bepalen welke van de aangegeven acties het meest bijdragen aan een duurzame samenleving. Dit kan een betere indruk geven van de SDG's waaraan je gemeente reeds goed werkt. Hiervoor kan je gekleurde stippen gebruiken. Iedereen kan dan zijn stip(pen) kleven op de acties die hij/zij het beste vindt.

Stap 2: Brainstormen over bijkomende acties in de huidige beleidsperiode (ongeveer 15 minuten)

Je denkt na wat je als gemeente binnen de huidige beleidsperiode nog meer kan doen om bij te dragen tot elke SDG, zowel op intern, lokaal als mondiaal niveau. Dit kan gaan om zowel het versterken van huidige acties als het nemen van nieuwe acties, alsook om grote en kleine ingrepen. Denk zeker aan de SDG's waarop je gemeente nog weinig of niet inzet.

Noteer één actie per post-it. Gebruik hiervoor een ander kleur post-it dan in stap 1. Kleef de post-it bij de bijhorende SDG in het bijhorende niveau.

Optioneel: Je kan in je groep een aantal prioriteiten bepalen voor de huidige beleidsperiode. Je kan hiervoor gekleurde stippen gebruiken. Je kan deze prioriteiten in groep bepalen, of je kan individueel een drietal acties uitkiezen.

Stap 3: Brainstormen over acties/initiatieven voor de toekomstige beleidsperiode (2020-2025) (ongeveer 20 minuten)

Je denkt na over welke acties/initiatieven je als gemeente kan nemen in de toekomstige beleidsperiode om zo nog sterker bij te dragen aan de realisatie van de SDG's. Noteer één actie/initiatief per post-it. Gebruik hiervoor een ander kleur post-it dan in stap 1 en stap 2. Kleef de post-it bij de bijhorende SDG in het bijhorende niveau.

Optioneel: Je kan in je groep een aantal prioriteiten bepalen voor de toekomstige beleidsperiode. Je kan hiervoor gekleurde stippen gebruiken. Je kan deze prioriteiten in groep bepalen, of je kan individueel een drietal acties uitkiezen.

Stap 4: Terugkoppeling (ongeveer 10 minuten)

Tot slot kan je nog plenair terugkoppelen. Heeft de workshop geholpen om een meer inzicht te krijgen in de SDG's en de link met het lokaal beleid? Wat nemen ze mee uit de workshop? Zijn er zaken (sterke acties, bijkomende initiatieven op korte en lange termijn) waarover de groep het eens is?

Opmerkingen

Je kan de cirkeloefening natuurlijk ook doen met het MAT, politici, een interne werkgroep of andere. Ook buiten je gemeentebestuur kan je de cirkeloefening gebruiken, bijvoorbeeld in een adviesraad of met een organisatie.

Je kan de cirkel ook gebruiken om na te gaan of een specifieke actie of afgebakend project SDG-proof is. Plaats je actie in het midden van de cirkel en ga na of deze rekening houdt met de verschillende duurzame ontwikkelingsdoelstellingen. Houdt je actie rekening met de sociale, economische en ecologische dimensie van duurzaamheid en wordt er gewerkt aan SDG 16 (vrede, veiligheid en efficiëntie instituties) en 17 (partnerschappen)?

Heb je nog vragen? Dan kan je terecht bij Jules De Winter (jules.dewinter@vvsq.be) of Hanne Albers (hanne.albers@vvsq.be).

17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen

Beëindig armoede overal en in al haar vormen: Vandaag overleven vele mensen in ontwikkelingslanden met minder dan 1,25 dollar per dag. Ook in België echter blijft armoede een prangend probleem. We moeten armoede op nationaal vlak halveren tegen 2030. Het uiteindelijke doel is om armoede overal en in al haar vormen uit te roeien.

Beëindig honger, zorg voor voedselveiligheid /-zekerheid en promoot duurzame landbouw: Iedereen heeft toegang tot betaalbare voeding. Nieuwe landbouwtechnieken zullen gezond en kwalitatief voedsel op een duurzame manier verbouwen. Zo heeft elk mens voedselzekerheid.

Goede gezondheid en welzijn voor alle leeftijden: Kinder- en moedersterfte moeten dalen. Hetzelfde geldt voor drank- en druggebruik. Informatie over besmettelijke ziektes is noodzakelijk om de verspreiding ervan tegen te gaan. De VN wil mentale ziektes meer onder de aandacht brengen en pleit voor minder verkeersdoden.

Inclusief, gelijkwaardig, kwalitatief onderwijs en kansen voor levenslang leren voor iedereen: Jongens en meisjes kunnen vrij naar de lagere en middelbare school gaan. Ze krijgen ook de kans om verder te studeren. Technisch, beroeps- of universitair onderwijs moet vrij toegankelijk zijn, ongeacht geslacht of afkomst. De leeromgeving moet veilig en inclusief zijn. Daarnaast gaat deze doelstelling ook op een kwalitatieve voorschoolse zorg en ontwikkelen en over het opvoeden van leerlingen tot wereldburgers.

Gender gelijkheid en empowerment van vrouwen en meisjes: We moeten komen met genderongelijkheid: het glazen plafond, de loonkloof en gendergeweld. Vrouwen hebben, net zoals mannen, recht op een goede gezondheid en kennis over seksualiteit. Er is nood aan een beleid en rechtspraak dat inzet op gendergelijkheid.

Toegang tot water en sanitair voor iedereen en duurzaam watergebruik: Iedereen heeft recht op veilig drinkbaar water en sanitaire voorzieningen. Waterschaarste moet aangepakt worden. Daarnaast moet er ook gewerkt worden aan duurzaam waterbeheer en verhoogde waterkwaliteit. Dit kan door vervuiling te verminderen, een stop op de dumping van chemicaliën en een goede behandeling van afvalwater.

Betaalbare en duurzame energie: Iedereen moet toegang hebben tot betaalbare, betrouwbare en duurzame energie. We moeten energiearmoede bestrijden en onze energie efficiënter produceren en gebruiken. Daarnaast worden hernieuwbare energiebronnen steeds belangrijker.

Langdurige, inclusieve en duurzame economische groei, volledige tewerkstelling en waardig werk voor iedereen: De VN wil slavernij, dwangarbeid en kinderarbeid uitroeien. Jeugdwerkloosheid moet aangepakt worden. Ondernemerschap moet ondersteund worden en we moeten streven naar economische groei, maar zonder schade toe te brengen aan het milieu.

Veerkrachtige/robuuste infrastructuur, inclusieve en duurzame industrialisering en innovatie: Een sterke economie en maatschappelijk welzijn steunen op een degelijke duurzame infrastructuur. Ook innovatieve industrie en internet voor iedereen zijn essentieel.

Vermindering van ongelijkheid binnen en tussen landen: Dit gaan onder meer over ongelijkheid op basis van inkomen, leeftijd, sekse en beperking. Discriminerende wetgeving en beleid kunnen niet. Sociale bescherming is belangrijk. Ontwikkelingslanden moeten ook meer inspraak krijgen in de besluitvorming van internationale financiële en economische instellingen.

Inclusieve, veilige, veerkrachtige en duurzame steden en gemeenschappen: Het heeft te maken met adequate en betaalbare woningen, duurzame mobiliteit en de milieu-impact van steden en gemeenten. Daarnaast maken ook veilige en groene publieke ruimtes, rampenbestrijding, duurzame ruimtelijke ordening en erfgoedbeheer deel uit van SDG 11.

Zorgen voor duurzame consumptie-en productiepatronen: Onze consumptiemaatschappij produceert veel afval. Grondstoffen duurzaam beheren en efficiënt gebruiken is dan ook een must. Daarnaast moeten we inzetten op een minder vervuilende en afvalarmere productie, een duurzaam aankoopbeleid en op duurzaam toerisme. Duurzaam consumeren kan ook door voedselverlies tegen te gaan en door recycling en hergebruik van afvalproducten.

Dringende maatregelen nemen om de klimaatverandering en de gevolgen ervan te bestrijden: De klimaatverandering treft elk land in elk continent. Daarom dient het beleid maatregelen te voorzien, zoals maatregelen om de CO₂-uitstoot te reduceren, en moeten burgers zich bewust worden van manieren van klimaataanpassing. De VN wil kwetsbare naties weerbaarder maken tegen natuurrampen.

Bescherming en duurzaam gebruik van de oceanen, zeeën en mariene hulpbronnen voor duurzame ontwikkeling: Ecosystemen op de kust en in zeeën en oceanen moeten beschermd worden. Overbevissing, vervuiling van de mariene ecosystemen en illegale visserij moeten bestreden worden.

Bescherming, herstel en duurzaam gebruik van ecosystemen op het land: Ecosystemen op land zoals bossen, moerassen en gebergten dienen beschermd te worden. Behoud van de biodiversiteit is prioritair. Stropen en smokkel van beschermde diersoorten moeten we tegengaan. Aangetaste natuurgebieden worden hersteld.

Vrede, veiligheid en rechtszekerheid zijn essentieel om duurzame ontwikkeling te bevorderen: Dit gaat om het bestrijden van misdaad, corruptie en geweld, ook tegen kinderen, maar ook om het bevorderen van een sterke rechtsstaat waarin fundamentele vrijheden beschermd worden. Verder zijn effectieve en transparante instituties met aandacht voor burgerparticipatie en inclusieve besluitvorming onmisbaar.

De middelen voor de uitvoering versterken en het wereldwijd partnerschap voor duurzame ontwikkeling revitaliseren: De VN verwacht meer samenwerking: tussen bedrijven, regeringen, burgers en organisaties, maar ook tussen alle spelers onderling. Technologie, het delen van kennis, handel, financiën en data zijn heel belangrijk.